

ԱՐԵՊ ԼՈՒՍԻՆՅԱՆ, ԿԱՐԻՆԵ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶՈՒՄ

5-6 ՏԱՐԵԿԱՆ
ԵՐԵՒԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

ՊԻԵՍՆԵՐ, ԵՐԳԵՐ, ՊԱՐԵՐ, ԽԱԴԵՐ

Ե Ր Ե Վ Ա Ն 2 0 0 9

ՀՏԴ 373:78
ԳՄԴ 74.1+85.31
L 968

*Հաստատված է ԿԳՆ
Կրթության ազգային ինստիտուտի կողմից*

ԼՈՒՍԻՆՅԱՆ ԱՐԵԳ, ՂԱԶԱՐՅԱՆ ԿԱՐԻՆԵ

L 968 ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶՈՒՄ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ/ Պիեսներ, երգեր, պարեր, խաղեր
5–6 տարեկան երեխաների համար./ Եր.: «Զանգակ-97», 2009. - 220 էջ, նոտա, տեքստ:

Ձեռնարկում զետեղված ստեղծագործությունները նպատակամիտված են 5-6 տարեկան երեխաների երաժշտական դաստիարակության խնդիրներին և ընդգրկում են գործունեության բոլոր տեսակները՝ երաժշտության ունկնդրում, երգեցողություն, երաժշտառիթմական շարժում, պարեր և խաղեր:

Ձեռնարկը հասցեագրված է նախադպրոցական հաստատությունների ավագ խմբերի, ինչպես նաև դպրոցի նախապատրաստմանն ուղղված կարճաժամկետ փորձնական ծրագրով ընդգրկված խմբերում աշխատող դաստիարակներին և տարրական դասարաններում «Երաժշտություն» առարկան դասավանդող մասնագետներին:

ԳՄԴ 74.1+85.31

ISMN 979-0-9013401-3-8
ISBN 978-0-99941-1-625-6

© Լուսինյան Ա., Ղազարյան Կ., 2009 թ.
© «Զանգակ-97», 2009 թ.

ԵՐԿՈՒ ԽՈՍՔ

«Երաժշտությունը մանկապարտեզում» ուսումնական ձեռնարկում, ամփոփված է 5–6 տարեկան երեխաների կրթական համալիր ծրագրի «Երաժշտական դաստիարակություն» թեմայով նախատեսված նյութերի ընտրանին:

Ձեռնարկը կազմված է այնպես, որ երաժշտական նյութը բաշխվի ըստ եռամսյակների և գործունեության տեսակների՝ երաժշտության ունկնդրում, երգեցողություն, երաժշտառիթմական շարժում՝ պար և խաղ: Ձեռնարկում տրված են մեթոդական ցուցումներ յուրաքանչյուր գործունեության տեսակի վերաբերյալ. հավատացած ենք, որ դրանք էապես կօգնեն մասնագետներին ճիշտ կողմնորոշվելու աշխատանքները կազմակերպելիս:

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՑՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՈՒՆԿՆԴՐՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

- Ընտելացնել երեխաներին՝ ուշադիր լսելու ստեղծագործությունները և պատմել իրենց տպավորությունները:
- Արթնացնել հետաքրքրություն վոկալ և գործիքային երաժշտության հանդեպ:
- Հետաքրքրություն առաջացնել ժողովրդական, դասական և ժամանակակից երաժշտության հանդեպ, որոնք կատարվում են մենակատարի, երգչախմբի և նվագարանային տարբեր խմբերի միջոցով:
- Ընտելացնել մտապահել ստեղծագործությունը նախանվագից և ավարտից, մեղեդուց և առանձին ֆրազներից, մասերից:
- Ձարգացնել երաժշտության բնույթը և արտահայտչամիջոցները տարբերելու կարողությունը՝ արտահայտել սեփական կարծիքը, տարբերել նաև երաժշտական երկի երկմաս ձևը:
- Տարբերել երգային, պարային և քայլերգային ժանրերը:
- Ձարգացնել երաժշտական ստեղծագործությունները համեմատելու, նմանությունը և տարբերությունը գտնելու կարողությունը:
- Ցանկություն առաջացնել պարբերաբար ունկնդրել սիրված ստեղծագործությունները:
- Ծանոթացնել հայկական ժողովրդական երաժշտության լավագույն մանկական ստեղծագործություններին:
- Ըստ հնչերանգի՝ ճանաչել և տարբերել դասական և ժողովրդական նվագարանները:

ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

- Ձարգացնել ունկնդրած երգերի բովանդակության և բնույթի մասին ինքնուրույն, սեփական բառերով արտահայտվելու կարողությունը:
- Ընտելացնել երեխաներին երգերի՝ թեթև ձայնով, սահուն արտահայտիչ, առանց լարվածության կատարմանը:
- Սովորեցնել շունչ վերցնել երաժշտական ֆրազների միջև:
- Շարունակել սովորեցնել արտահայտիչ արտասանել բառերը:
- Սովորեցնել միասին սկսել և ավարտել երգը, արտահայտիչ կատարել մեղեդին, երգել մեծահասակների հետ՝ առանց նվագակցության և ինքնուրույն՝ նվագակցությամբ:
- Խթանել նախկինում սովորած երգերի վերհիշումը և կատարումը, լսողությամբ տարբերել մաքուր հնչերանգով և սխալ երգեցողությունը, երգելիս պահպանել ճիշտ կեցվածք՝ նստել ուղիղ, ազատ պահել գլուխն ու իրանը:
- Շարունակել զարգացնել երաժշտագրայական ընկալումները՝ հնչյունի բարձրությունը, ռիթմական պատկերները, ուժգնությունը, տեմբրային լսողությունը:
- Խթանել սովորած երգերի բնույթին և բովանդակությանը համապատասխան շարժումների կատարումը:

ԵՐԱԺՇՏԱՌԻԹՄԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՊԱՐԵՐ, ԽԱՂԵՐ

Երաժշտառիթմական շարժումները յուրացվում են ինչպես երաժշտական դաստիարակության ընդհանուր, այնպես էլ հատուկ կրթական խնդիրների իրականացման ընթացքում: Դրանք են՝

- Երաժշտության ընկալում, երաժշտառիթմական զգացողության զարգացում և դրա հետ կապված շարժումների ռիթմայնություն:
- Երեխաների շարժումների համաձայնեցում երաժշտական ստեղծագործության բնույթին և առավել վառ արտահայտչամիջոցներին, տարածական և ժամանակային կողմնորոշիչների զարգացում:
- Երեխաների երաժշտառիթմական կարողությունների և հմտությունների ձևավորում խաղերի, պարերի և վարժությունների միջոցով:

- Գեղարվեստի զգացողության և ստեղծագործական ընդունակությունների զարգացում:

Երաժշտառիթմական շարժման ծրագրային հիմնական պահանջներն են՝ երաժշտառիթմական վարժությունների և խաղերի միջոցով արթնացնել երեխաների հետաքրքրությունը երաժշտության հանդեպ, զարգացնել նրանց երաժշտական ընդունակությունները, օգնել նրանց ընկալելու երաժշտությունն ամբողջապես և զգացմունքային կերպով: Դրանք բավարարելու համար երեխաները պետք է յուրացնեն հետևյալ կարողությունները՝

1. Շարժումները սկսել և ավարտել երաժշտության հետ միասին:
2. Շարժումները համաձայնեցնել երաժշտության բնույթին (աշխույժ, հանգիստ), ռեգիստրի փոփոխությանը (վերևի, ներքևի), տեմպին (արագ, դանդաղ), ուժգնությանը (ուժեղ, մեղմ), երաժշտական ստեղծագործության ձևին (մեկմասանի, երկմասանի):
3. Կատարել հիմնական շարժումները (քայլ, վազք, ցատկ):
4. Կատարել մարմնամարզական վարժություններ (դրոշակով, թաշկինակով, չխշխկաններով) և շարափոխում:
5. Կատարել կերպարային և պարային շարժումներ:

ԱՌԱՋԻՆ ԵՌԱՍՄՅԱԿ
ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ՈՒՆԿՆԴՐՈՒՄ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Խոսք՝ Միքայել Նալբանդյանի

Երաժշտ.՝ Բարսեղ Կանաչյանի
Նվագակցությունը՝ Արեգ Լուսինյանի

Maestoso

Piano

Մեր հայ-րե - նիք, ա - զատ, ան - կախ, Որ պիտ ապ - ըի դա - ըե - դար,

Յուր որ - դի - քը արդ կան - չում է, Ա - զատ, ան - կախ Հա - յաս - տան:

2. Coda.

Ա-զատ,ան-կախ չա-յաս-տան: // Ա - զա - տու - թյան կը - զոհ - վի:

2. Coda.

cresc. f

Dal § Led. *

Մեր հայրենիք՝ ազատ անկախ,
 Որ պիտ ապրի դարեդար,
 Յուր որդիքը արդ կանչում է,
 Ազատ, անկախ Հայաստան:

Ահա, եղբայր, քեզ մի դրոշ,
 Որ իմ ձեռքով գործեցի,
 Գիշերները ես քուն չեղա,
 Արտասուքով լվացի:

Նայի՛ր նրան՝ երեք գույնով
 Նվիրական մեր նշան,
 Թող փողփողի թշնամու դեմ,
 Թող միշտ պանծա Հայաստան:

Ամենայն տեղ մահը մի է,
 Մարդ մի անգամ պիտ մեռնե,
 Բայց երանի՛, որ յուր ազգի
 Ազատության կզոհվի:

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՆՎԱԳՆԵՐ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԵՄԱՆԵՐՈՎ

Կոմիտաս

Allegretto amabile

I

Piano

mf

p *f-p*

p

II

mf

Musical score system 1, consisting of two staves. The upper staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, and the lower staff provides a rhythmic accompaniment with eighth notes. The system concludes with a repeat sign and a first ending. Dynamics include *p* (piano) and *cresc.* (crescendo).

Musical score system 2, consisting of two staves. It features a first ending marked '1.' and a second ending marked '2.'. The first ending is marked *dim.* (diminuendo), and the second ending is marked *dim. e rit.* (diminuendo e ritardando). The system ends with a double bar line.

VII

Allrezza, energico

Musical score system 3, consisting of two staves. The key signature has two sharps (F# and C#) and the time signature is 2/4. The music is marked *f* (forte). The upper staff has a melodic line with eighth notes, and the lower staff has a rhythmic accompaniment with eighth notes and some slurs.

Musical score system 4, consisting of two staves. It continues the melodic and rhythmic themes from the previous system, with various slurs and articulation marks.

Musical score system 5, consisting of two staves. It features a first ending marked '1.' and a second ending marked '2.'. The system concludes with a double bar line.

IX

Con alterezza

First system of musical notation for section IX. It consists of a grand staff with a treble clef and a bass clef. The key signature has three sharps (F#, C#, G#). The time signature is 6/8. The first measure is marked *p*. The second measure is marked *mf*. The third measure is marked *p*. There are slurs over the top staff and the bottom staff. A fermata is placed over the final note of the top staff.

Second system of musical notation for section IX. It continues the grand staff from the first system. The first measure is marked *mf*. The second measure is marked *p*. There are slurs over the top staff and the bottom staff. A fermata is placed over the final note of the top staff.

X

Calmo

First system of musical notation for section X. It consists of a grand staff with a treble clef and a bass clef. The time signature is 6/8. The first measure is marked *mp*. The second measure is marked *sempre legato*. There are slurs over the top staff and the bottom staff.

Second system of musical notation for section X. It continues the grand staff from the first system. The first measure is marked *mf*. There are slurs over the top staff and the bottom staff.

Third system of musical notation for section X. It continues the grand staff from the second system. The first measure is marked *p*. The second measure is marked *poco rit.*. There are slurs over the top staff and the bottom staff. A fermata is placed over the final note of the top staff.